

[pic]

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/>. Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Epidemin har bara börjat

- Aids är en av de största globala frågorna i vår tid. Aids är ett problem med en lösning. Vi är alla del av den lösningen.

Det menar Peter Piot, chef för FN:s aidsprogram. På en konferens i Stockholm i mitten av oktober listade han fem positiva tecken på att världen nu har möjligheter att avvärja en mycket dystert framtid:

Aidsfrågan har fått politisk tyngd. Afrikanska Unionen tar upp problemet. Numera ses hiv/aids som en utvecklingsfråga istället för ett hälsoproblem. Av de sex miljarder dollar som idag läggs på aidsbekämpning kommer hälften från inhemska budgetar, tidigare var det mest biståndsmedel. Det finns bevis på att man kan minska antalet nya infekterade.

- Men det brådskar med massiva insatser, menar Piot.

Epidemins omfattning är enorm. Idag ligger tyngdpunkten i södra Afrika där den slår allt hårdare mot landsbygden, mot småbönder och matförsörjning. Men, säger Piot, epidemin är på väg in i det globala stadiet och växer i öst. Indien har bara en procent av sin befolkning smittad men det innebär redan fem miljoner människor, i Kina växer antalet och inte minst i östra Europa, som tex Ryssland, Ukraina och de baltiska staterna, är aids en tickande bomb. Inom EU, och därmed i vår omedelbara närhet, ökar antalet människor som lever med hiv. Det innebär att världen bara är i början av långvarig epidemin, för denna epidemi kommer att få följder i över 100 år framöver. Redan har förväntad livslängd börjat sjunka med 20-30 år. Jordbruksproduktionen kollapsar när småbönder dör. Antalet föräldralösa barn ökar. Stabiliteten i de drabbade länderna sjunker. Ekonomi och sociala trygghetsnätverk brakar ihop när sjuka och arbetslösa måste få bidrag och hjälp.

- Hur skulle det bli i Sverige om bidragen här sköt i höjden? frågar Peter Piot. Vi begär av "dem" att detta ska gå men skulle detta rika land klara av en sådan situation?

Piot pekar även på att fler kvinnor än män smittas, särskilt hårt drabbade är unga kvinnor.

- Kvinnans lägre samhällsposition är i aidssammanhang dödlig eftersom den medför att hon inte tillåts bestämma över sin egen kropp.

Vad bör göras?

- Att fortsätta som förr går inte längre, säger Piot. Vi måste skapa nya regler, inte bara göra mer eller bättre saker. Vi måste handla annorlunda. Ett ovanligt hot kräver ovanliga åtgärder.

Det behövs 12 miljarder dollar bara under det närmaste året i FN:s globala fond mot hiv, malaria och tuberkulos. De pengarna måste komma till nytta på gräsrotsnivå och alla måste dras in i arbetet, menar Piot.

- Man måste investera i samhället för att få det att delta. Alla behövs, på alla nivåer som skola, kyrkor, näringsliv, fack, organisationer, föreningar som scouter t.ex.

Piot återkommer till kvinnornas situation.

- Jämlikhet måste vara en bärande princip. Ofta finner man att trots att flest kvinnor är smittade får fler män än kvinnor behandling. Kvinnor måste få större inflytande och män måste dras in i verksamheten. Överallt ser vi att det är svårt att få med männen Att ge upp sin makt och kontroll är svårt men nödvändigt och vi är ännu inte där.

Gratis skolgång och mat i skolor är nödvändigt, menar Piot.

- Det leder till bättre näringsstatus och bättre hälsa och att fler flickor går till skolan. Dessutom behöver flickor då inte sälja sex för ett mål mat.

Dessutom måste rika länder investera och satsa i de fattiga. Om inte annat för att faran nu finns nära. Alla andra tidigare investeringar är lönlösa om inte aids stoppas. Aids måste stå på den politiska dagordningen.

- Aids delar världen, säger Peter Piot. Och förenar den.

Fakta:

38 miljoner människor lever med hiv. 29 miljoner människor har dött i aids. I Afrika söder om Sahara, som har drygt tio procent av världens befolkning, lever 70 procent av de hiv-positiva.

I Sverige har totalt har 6 503 personer anmälts med hiv-infektion t.o.m. första halvåret 2004, av dem är 72 procent män. Av de anmälda beräknas 3 200 vara i livet. Aids ses som en kronisk sjukdom i Sverige.

Värst drabbad nation är Swaziland med 38,8 procent av befolkningen hiv-positiv och Botswana med 37,3. Lesotho har 28,9, Zimbabwe 24,6, Sydafrika 21,5, Namibia 21,3, Zambia 16,5, Moçambique 12,2 och Angola 3,9 procents hiv-förekomst.

Kerstin Bjurman